

atsiskirti

ŽYGIMANTAS AUGUSTAS

(1544- 1572)

Žygimantas Augustas buvo paskutinis didysis Lietuvos kunigaikštis iš Gedimino giminės. Lenkai bijojo, kad po jo mirties Lietuva neatsiskirtų nuo Lenkijos.

Vienybę jie visą laiką stengėsi išlaikyti, nes tai buvo naudinga, kadangi Lietuva buvo du kartus didesnė už Lenkiją ir tuo laiku abiem kraštams buvo renkamas vienas valdovas. Jau žinome, kad Jogailai mirus, lenkai Lietuvos didžiuosius kunigaikščius visada išsirinkdavo ir savo karaliais. Lietuviai to nenorėjo, bet jie nepajėgė nuo lenkų atsiskirti, o lenkai dėjo visas pastangas, kad abi valstybės susijungtų į vieną.

Žygimantas Augustas mažai domėjosi Lietuvos reikalais. Jis mėgo puotas, malonumus ir prabangą. Todėl savo rūmus Vilniuje brangiai išpuošė. Rūmų puošimas, dažnos puotos, daugybės tarnų išlaikymas pareikalavo daug pinigų. Žygimantas greitai ištuštino valstybės iždą. Nuolat grėsė karas su Maskva, kuri dažnai Lietuvą užpuldinėdavo, lietuviai jautė, kad jiems reikia kariuomenės pastiprinimo, bet labai nenorėjo kreiptis pagalbos pas lenkus, kadangi šalies ižde nebuvo daug pinigų, pagerinti ir pastiprinti lietuvių kariuomenę naujais kariais, ginklais, žirgais nebuvo iš ko.

Iždui papildyti Žygimantas Augustas įvykdė žemės reformą. 1557 m. jis paskelbė įstatymą, kuris visiškai pertvarkė žemės ūkį ir įvedė valakų (valakas yra žemės matavimo vienetas) sistemą. Nuo senų senovės ūkiai Lietuvoje buvo netvarkyti. Valstiečių žemė buvo įvairaus didumo sklypai, išmėtyti tarp kitų laukų. Taip pat buvo išmėtyta ir bajorų žemė. Daug kur jų laukai įsikišdavo į didžiojo kunigiakščio laukus.

Žemės reformos įstatymu didžiojo kunigiakščio žemės buvo surinktos į vieną, išmatuotos ir nustatytos aiškios ribos. Visos valstiečių žemės padalintos į lygius plotus, po vieną valaką (1valakas apie 20 hektarų). Visa žemė buvo suskirstyta į 4 rūšis, ir už kiekvienos rūšies valaką nustatytas mokestis. Taip sutvarkyta žemė nešė valstybės iždui daugiau pajamų.

LIUBLINO UNIJA. Lietuvos valstybės reikalams savų lėšų neužteko, ypač karui su Maskva. Lietuva, tų karų išvarginta, viena pati jau nepajėgė kariauti ir šaliai neišvengiamai reikėjo pagalbos. Jos lietuviai vis dėlto kreipėsi pas lenkus. Lenkai sutiko padėti lietuviams, jei lietuviai atnaujins uniją su Lenkija.

Lietuviai atnaujinti unijos nesutiko ir ilgai tam priešinosi. Pagaliau, neturėdami kitos išeities, lietuviai buvo priversti sutikti su lenkų reikalavimais. 1569 metais Liubline Lietuvos atstovai skaudama

S.D.5 V. of Kot 4
M. 6 4

širdimi pasirašė su lenkais sutartį. Lietuva su Lenkija vėl buvo sujungtos į vieną valstybę, dabar vadinama Respublika. Abi valstybės bendrai rinko vieną karalių ir seimą. Priešui užpuolus, abu kraštai turėjo vienas kitam padėti.

Sujungimas su Lenkija Lietuvai buvo žalingas. Susijungusi Lietuva nustojo būti atskira valstybė. Bet šiaip vidaus gyvenime Lietuva tvarkėsi savarankiškai, nes turėjo savo atskirą vyriausybę, pinigus, kariuomenę.

Raštu pilnais sakiniais atsakykite į klausimus:

1. Kas buvo paskutinis Gedimino giminės valdovas?

.....
.....

2. Ką gero Lietuvai padarė Žygimantas Augustas?

.....
.....

3. Kodėl Lietuva turėjo susijungti su Lenkija?

.....
.....

4. Kada buvo pasirašyta Liublino unija?

.....
.....

5. Kas buvo nutarta Liublino unijoje?

.....
.....

